HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והלא ארון בציון היה מה עבדין ליה רבנן סכך שהוא [א]בקירוי שעדיין לא נבנה בית הבחירה משנגנז(א) הארון [א]נגנז עמו צנצנת המן וצלוחית שמן המשחה ומקלו של אהרן ופרחיו ושקדיו וארגז שהשיבו פלשתים אשם לאלהי ישראל מי גנזו יאשיהו גנזו כיון שראה שכתוב [1]יולך ה' אותך ואת מלכך אשר תקים עליך אל גוי אשר לא ידעת אתה ואבותיך עמד וגנזו הדא הוא דכתיב [2]ויאמר ללוים המבינים ולכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל אין לכם משא בכתף אמר להם אם גולה הוא עמכם לבבל [א] אין אתם מחזירין אותו עוד למקומו אלא עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל: [ב]פטום שמן המשחה [3]ואתה קח לך וגו' וקידה חמש מאות וגו' שהן אלף וחמש מאות מנים: שמן זית הין שנים(ב) עשר לוג שבו שולקין את העיקרין [ג]דברי ר"מ רבי יהודה אומר [ב]שולקן היה במים ונותן שמן על גביהן משהיה קולט את הריח היה מעבירו כדרך שהפטמין עושין הדא הוא דכתיב [4]שמן משחת קדש וגו' תני(ג) רבי יהודה בי רבי אילעי שמן המשחה שעשה משה במדבר מעשה נסים נעשה בו מתחלה ועד סוף שמתחלה לא היה בו אלא שנים עשר לוג שנאמר שמן זית הין אם לסוך בו את העיקרין לא היה בו ספק על אחת כמה וכמה שהאור בולע והעצים בולעים והיורה בולעת וממנו נמשחו המשכן וכל כליו השולחן וכל כליו המנורה וכל כליה וממנו נמשחו אהרן כהן גדול ובניו כל שבעת ימי המלואי' וממנו נמשחו כהנים גדולים ומלכים מלך בתחלה טעון משיחה [ד]מלך בן מלך [ג]אין טעון משיחה מ"ט [5]קום משחהו כי זה הוא זה טעון משיחה ואין בנו טעון משיחה אבל [ד]כ"ג בן כ"ג אפי' עד עשרה דורות טעון משיחה וכולו קיים לעתיד לבא הה"ד [6]שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם: אין(ד) מושחין המלכים [ה]אלא ע"ג המעיין שנא' [7]והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי והורדתם אותו אל גיחון ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא למלך על ישראל אין(ה) מושחין מלך בן מלך אלא [ה]מפני המחלוקת מפני מה נמשח שלמה מפני מחלוקתו של אדוניהו יואש מפני עתליהו יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול ממנו ב' שנים יהוא מפני יורם לא כן כתיב [5]קום משחהו כי זה הוא זה טעון משיחה ואין מלכי ישראל טעונין משיחה [ו]אלא יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים ולא יאשיהו גנזו הדא אמרה [ו]באפרסמון נמשח: אין מושחין המלכים אלא מן הקרן שאול(ו) ויהוא נמשחו מן הפך היתה מלכותן מלכות עוברת דוד ושלמה נמשחו מן הקרן היתה מלכותן מלכות קיימת: [ב] אין מושחין כהנים מלכים אמר רבי (יונה אמר ר' אבי) יודה ענתונדרייא על שם [8]לא יסור שבט מיהודה אמר ר' חייא בר אדא [9]למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל מה כתיב בתריה לא יהיה לכהנים הלוים א"ר(ז) יוחנן הוא יוחנן הוא יהואחז והא כתיב [10]הבכור יוחנן בכור למלכות א"ר יוחנן הוא שלום הוא צדקיהו והכתיב הג' צדקיהו והרביעי שלום ג' לתולדות ד' למלכות צדקיהו שצידק עליו מדת הדין שלום שבימיו שלמה מלכות בית דוד (ריש לקיש אמר) לא שלום הוה שמיה ולא צדקיהו הוה שמיה אלא מתניה הדא הוא דכתיב [11]וימלך מלך בבל את מתניה דודו תחתיו ויסב את שמו צדקיהו: א"ר(ח) יוחנן [ג] באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי מאן תנא באמה של ששה טפחים ר' מאיר היא דתנן(ט) ר' מאיר אומר [ז]כל האמות היו בבינונית ר' יהודה אומר אמות הבנין ששה של כלים חמשה על(י) דעתיה דר"מ דו אמר באמה של ו' טפחים היה הארון עשוי אורכו של ארון ט"ו טפחים דכתיב [12]אמתים וחצי ארכו אמתא אשיתא ואמתא אשיתא ופלגות אמתא תלתא וארבעה(כ) לוחות היו בו שנים שלמים ושנים שבורים דכתיב [13]אשר שברת ושמתם בארון הלוחות היו כל אחד וא' ארכו ו' טפחים [ד] רחבו [ז](שלשה) ששה ותן ארכן של לוחות לאורכו של ארון נשתייר שם שלשה טפחים

תן

השמונה בגדים והלך הוא החשוב שבהן: **והלא הארון בציון היה.** בימי דוד ואיך קאמר והארון יושב בסוכות אלא ודאי דעל הארון השני שיוצא עמהם למלחמה קאמר: **סכך שהוא בקירוי.** שהיה יושב באוהל שעדיין לא נבנה בה"מ ולכך קורא אותו סוכה לשון סכך בעלמא והואיל והארון לא היה מיושב וישראל במלחמה החמיר אוריה על עצמו שלא לשמש המטה: **נגנז עמו צנצנת המן.** דכתיב בארון אשר אועד לך שמה וכתיב בצנצנת המן ותן שמה מלא העומר מן ויליף שמה שמה גזירה שוה: **ולצלוחית שמן המשחה.** דכתיב בו שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם וכתיב גבי צנצנת למשמרת לדורותיכם ויליף דורות דורות: **ומקלו של אהרן.** דכתי' למשמרת לאות לבני מרי ובצנצנת כתיב למשמרת: **וארגז שהושיבו פלשתים אשם לאלהי ישראל.** דכתיב תשימו בארגז מצידו אלמא גבי ארון הוה קאי וממילא שמעינן דעמו נגנז: **יולך ה' אותך וגו'.** ודאג שמא יגלה: **תנו את הארון הקודש בבית.** הא התם הוה קאי אלא גניזה היא: **אין אתם מחזירין אותו למקומו.** שאין מצות בכתף ישאו נוהגת בלוים אז ועוד שיתחלל קדושת הארון בירידתו לבבל: **פיטום שמן המשחה וכו'.** מדפריך עלה לקמן מהא דיאשיה גנזו מייתי ליה הכא ודלא כמהרא"פ: **שהוא אלף ות"ק מנים.** דמפרש קרא כדכתיב דקנמון בשם וקנה בשם כל אחד לא היה אלא ר"ן מנה ודקשיא מחציתו דקנמון בשם למאי אתא י"ל דגזירת הכתוב הוא שיביא ת"ק מנים וחולקו ולוקח ממנו ר"ן מנים לשמן המשחה וכה"ג אמרינן במנחות מביא עשרון שלם וחולקו ומקריב ומחצה אבד ודלא כמהר"א פולדא: **העיקרין.** הן הבשמים: **שולקן היה במים.** שיבלעו המים וכשיציף עליהם השמן לא יבלעו אותו העיקרין דשמן המועט הזה היה נבלע בעיקרין המרובין: **וממנו נמשחו אהרן וכו'.** דכתיב שבעת ימים ימלא את ידכם ואיתקש משיחה לריבוי דכתיב למשחה בהם ולמלא בם את ידם: **טעונין משיחה.** דכתיב והכהן המשיח תחתיו מבניו לימא קרא והכהן שתחתיו מבניו מאי המשיח אלא הא קמ"ל דאפי' מבניו אי נמשח הוה כה"ג ואם לאו לא הוה כה"ג: **הה"ד שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם.** דזה בגימטריא י"ב כלומר אף לדורות יהיה בגימטריא זה: **אלא ע"ג מעין.** שתמשוך מלכותו דסימנא מילתא היא: **גיחון.** מעין קטן סמוך לירושלם ולא זהו גיחון הגדול היוצא מגן עדן: **מפני מחלוקת של אדוניהו.** דכתיב למען יאריך ימים וגו' בקרב ישראל בזמן שלום בישראל המלכות ירושה ולא בעי משיחה אבל אי איכא מחלוקת לאו ירושה היא ובעי משיחה בתחלה: **ופריך לא כן כתיב וכו'.** ואין מלכי ישראל טעונין משיחה ויורם מלך ישראל הוה: **אלא יהואחז וכו'.** כלומר סמי מכאן יהוא מפני יורם ותני יהואחז מפני יהויקים: **ופריך ולא יאשיהו גנזו.** לשמן המשחה כדאמרי' לעיל ויהואחז ויהויקים בני יאשיהו היו ואיך קאמרת דיהואחז נמשח בשמן המשחה: **ומשני הדא אמרה.** זאת אומרת שיהואחז בשמן אפרסמון נמשח ולא בשמן המשחה א"נ ה"ק כיון דעכ"ל דבשמן אפרסמון נמשח א"כ אין צריך להגיה הברייתא דאף יהוא בשמן אפרסמון נמשח: **אין מושחין כהנים מלכים.** ואע"פ שאינו זר אצל שמן המשחה דהא כבר נמשח כשנעשה כה"ג אפ"ה אין מושחין אותו למלוכה כמלכי ישראל דאין מושחין אלא מלכי בית דוד: **לא יסור שבט מיהודה.** וכל מלכות שאינו לירושה לעולם אין נמשח בשמן המשחה: **וכתיב בתריה לא יהיה לכהנים הלוים.** שאפילו למלך אין ממנים כהן וכ"ש שאינן נמשחים: **הוא יוחנן הוא יהואחז.** דבדברי הימים כתיב ובני יאשיהו הבכור יוחנן השני יהויקים השלישי צדקיהו הרביעי שלום ויוחנן הוא יהואחז דיהויקים וצדקיהו מצינו שמלכו לאחר יהואחז ש"מ דיהואחז הוא יוחנן: **ופריך והא כתיב הבכור יוחנן.** ולעיל אמרינן שיהויקים גדול מיהואחז שתי שנים: **ומשני בכור למלכות.** שמלך ראשון: **רביעי למלכות.** שמלך יהואחז ואחריו יהויקים ואחריו יכניה בנו ואחריו צדקיהו: **שצידק עליו.** נבוכדנצר את הדין ואמר לו יה יצדיק עליך את הדין אם תמרוד בי ולכך קרא שמו צדקיהו: **כל האמות.** אפילו של כלים היו בינונית דהיינו באמה בת ששה טפחים: **אמתא אשיתא.** אמה אחת היא ששה טפחים: **אשר שברת ושמתם בארון.** דאשר שברת מיותר ללמדך דאף השבורות ישים בארון וכל לוח רחבו שלשה: **ה"ג ורחבן שלשה.** כן הוא בסוטה:

תקלין חדתין

דארון קאי על ארון שהלוח מונח בו: **בציון היה.** ואיך אמר והארון יושב בסוכות אע"כ דב' ארונות היו והארון דבמלחמה קאמר: **שלא בקירוי גרס.** שעדיין לא נבנה בה"מ והיה באהל ולפי שעדיין לא היה הארון בבית החמיר אוריה על עצמו: **נגנז עמו צנצנת.** בתוספתא שם ויליף מדכתיב בארון אשר אועד לך שמה וכתיב בצנצנת המן ותן שמה מלא העומר מן ויליף גז"ש שמה שמה: **ולצלוחית כו'.** דכתי' ביה לדורותיכם וכן גבי צנצנת לדורותיכם ויליף דורות דורות: **ומקלו כו'.** יליף משמרת דכתיב ביה למשמרת וכן בצנצנת כתיב למשמרת: **וארגז כו'.** דכתיב תשימו בארגז מצידו וממילא שמעינן דעמו נגנז: **בבית אשר בנה כו'.** שם גנזו: ה"ג **ונגנז פיטוס של שמן המשחה כיצד כו'.** וקאי אדלעיל דחשיב בהנגנזין גם שמן המשחה ומפרש ענין שמן המשחה: **שהן אלף ות"ק מנים.** ס"ל כפשטא דקרא דכתיב קח לך בשמים ראש מר דרור חמש מאות וקנמן בשם מחציתו. מחציתו דמר דרור שהוא ר"ן וקנה בשם ג"כ ר"ן וקדה ת"ק הרי אלף ות"ק: **י"ב לוג שבו שולקין את העיקרין.** הבשמים: ה"ג **דברי רבי יהודה** וכ"ה בכריתות שם: **רבי יוסי אומר כו'.** בבבלי שם א"ל רבי יוסי והלא לסוך העיקרין אינה ספק ופי' רש"י דהא שמן לא הוי אלא י"ב לוג ועיקרין הוי טובא כיצד עושה הביאו העיקרין ושלקום במים שיבלעו המים וכשיציף עליהן השמן לא יבלעוהו והציף עליהן שמן המשחה וקלט את הריח וקפחו וחבירו וקפחו את הרועה ביומא קפחו משה לשמן מעל העיקרין ונתנו בצלוחית ע"ש וה"נ הכא ודריש לה מקרא: **רוקח כדרך המפטמין.** והתם מייתי לה דר' יהודה השיב לר"י וכי נס א' נעשה בשמן המשחה כו': **כל שבעת ימי המלואים כו'.** כדמפרש בגמרא פרק קמא דיומא שבעת ימים ימלא וגו' ואיתקש משיחה לריבוי דכתיב למשחה בהם ולמלא בם את ידם: ה"ג **מלך בן מלך אין טעון משיחה אבל כ"ג כו'.** ול"ג מ"ט דכתיב כי זה וגו' דמזה דריש לקמן על מלכי ישראל שא"צ כלל משיחה וכ"ה בבבלי שם: **כולן טעונין כו'.** התם מפרש מדכתיב והכהן המשיח תחתיו מבניו נימא קרא והכהן שתחתיו מבניו מאי המשיח הא קמ"ל דאפילו מבניו ההוא דמשח ליה הוי כ"ג וא"ל משח כו': **זה לדורותיכם.** אלמא כולהו י"ב לוג קיימי לע"ל: **אין מושחין מלך בן מלך.** בבבלי מפרש מקרא דכתיב למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו כל הימים ירושה היא: **אלא מפני כו'.** גרסינן ול"ג תחלה מפני המחלוקת ובבבלי מפרש מנלן דכי אתי מחלוקת בעי משיחה ולא כל דבעי מלכא מורית ליה מלכותא: **לא כדין כתיב כו'.** קושיא היא דפריך על הא דאמר שנמשח יהוא מפני יורם והא כתיב כי זה וגו' דמשמע שאין אחר ממלכי ישראל נמשח כלל אף מפני המחלוקת דלא מסתבר שנמעול בשמן המשחה מפני המחלוקת כמ"ש בגמרא שם. ועוד פריך על מ"ש שנמשח יהואחז מפני כו' והלא יאשיהו גנזו לשמן המשחה ויהואחז היה אחרי יאשיהו ובמה נמשח ופריק בחדא מחתא על שניהם הד"א באפרסמונא משחו שהם משחו אותם באפרסמון ולא בשמן המשחה ומפרש ב' המלכים דסמיך להו אהדדי בברייתא ואתיא כאוקימתא דבבלי שם: **משבט יהודה.** ולא כהנים דאתו מלוי: **אר"י הוא יוחנן כו'.** מייתי לה לפרושי דלא תקשי אר"י מברייתא דלעיל כדמפרש: **והכתיב הבכור יוחנן.** וא"כ יהואחז הוי גדול וא"כ היאך קאמר יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול ממנו ומשני בכור למלכות. ולעולם יהויקים הוה קשיש ובבבלי פריך מר"י אברייתא ומשני הכי: **השלישי צדקיהו.** הוא כמה דפריך בבבלי והא בדרי קחשיב דהיינו שלישי רביעי ומשני שלישי לבנים רביעי למלכות: **צדקיה שצידק כו'.** שמות השבחים: **מתניה שמו כו'.** הכי נקט לה בפלוגתא דר"י ור"ל ושם נקט לה בחד מאן דאמר דעיקר שמו מתניה ואלו ב' שמות לשבחיו הם: **בינונית.** כל האמות בין של כלים בין של בנין היו נמדדות בבינונית שהיא אמה בת ו' טפחים והיא קרויה בינונית מפני שיש בת חמשה טפחים קטנה הימנה והיא אמת היסוד ואמה סובב ואמת הקרנות ואמת רובע של מזבח הפנימי כדאמר במנחות שם מהאי קרא ואלה מדות המזבח באמות וגו' ויש גדולה הימנה חצי אצבע כדתניא בפסחים פ"ו ב' אמות היו בשושן הבירה א' יתירה על של משה חצי אצבע (רש"י סוכה ג' ב') ועי' עירובין ד': **אמת הבנין.** כגון חומת הבית ומזבח העולה: **ושל כלים.** ארון ושלחן ומזבח הזהב. (רש"י במנחות צ"ז א'): **שנא' אשר שברת ושמתם וגו'.** שישים השברים בארון. והכי איתא במנחות (צ"ט א'): ה"ג **ורוחבן שלשה תן רוחבן של לוחות לאורכו של ארון כו' נשתיירו ג' טפחים לס"ת.** היינו ליקח הס"ת משם דעביה של ס"ת ג' טפחים לפי שיעור ארכה ששה: **שלשה טפחים.** דד' לוחות רחבן י"ב

משנת אליהו

שהן אלף ות"ק מנין. הך סוגיא פליגא אסוגיא דבבלי ריש כריתות (ה' א') דסוגיא דילן ס"ל כפשטיה דקרא דכתיב קח לך בשמים ראש מר דרור ת"ק וקנמן בשם מחציתו מחציתו דמר דרור שהוא ר"ן וקנה בשם ר"ן וקדה ת"ק הרי ט"ו מאות מנין. וסוגיא דבבלי שם מחציתו דכתיב בקנמון בשם ר"ל שיביא בב' פעמים משום הכרעות ובאמת יהיה ת"ק והוי ביחד אלף תש"ן וכ"פ הרמב"ם בפ"ק דהלכות כלי המקדש כגמרא דבבלי ולסוגיא דירושלמי לא קשה מנינא ל"ל דקמ"ל פירושא דקרא להוציא מאוקימתא דבבלי כנ"ל: **ה"ג ורוחבן שלשה תן רוחבן של לוחות לאורכו של ארון כו'.** והכי גרסינן בירושלמי פרק בתרא דתענית הלוחות היו אורכן ששה ורוחבן ג' כו' ובבבלי בב"ב (י"ד א') הגירסא אורכן ששה ורוחבן ששה ועוביין ג' ומפרש רש"י בדר"מ שהיו מונחות זה אצל זה ולא חשיב רק של הלוחות ולא דשברי לוחות וס"ל דשברי לוחות היו מונחים תחת הלוחות דבארבעתן

תורה אור השלם

1. יוֹלֵךְ יְיָ אֹתְךָ וְאֶת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וָאָבֶן: דברים כח לו 2. וַיֹּאמֶר לַלְוִיִּם הַמְּבִינִים לְכָל יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים לַייָ תְּנוּ אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בַּבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵין לָכֶם מַשָּׂא בַּכָּתֵף עַתָּה עִבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְאֵת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: דברי הימים ב לה ג 3. וְאַתָּה קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מָר דְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְקִנְּמָן בֶּשֶׂם מַחֲצִיתוֹ חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם וּקְנֵה בֹשֶׂם חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם: וְקִדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ וְשֶׁמֶן זַיִת הִין: שמות ל כג, כד 4. וְעָשִׂיתָ אֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ רֹקַח מִרְקַחַת מַעֲשֵׂה רֹקֵחַ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ יִהְיֶה: שמות ל כה 5. וַיִּשְׁלַח וַיְבִיאֵהוּ וְהוּא אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי וַיֹּאמֶר יְיָ קוּם מְשָׁחֵהוּ כִּי זֶה הוּא: שמואל א טז יב 6. וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם: שמות ל לא 7. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה בְנִי עַל הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר לִי וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ אֶל גִּחוֹן: מלכים א א לג 8. לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים: בראשית מט י 9. לְבִלְתִּי רוּם לְבָבוֹ מֵאֶחָיו וּלְבִלְתִּי סוּר מִן הַמִּצְוָה יָמִין וּשְׂמֹאול לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל: דברים יז כ 10. וּבְנֵי יֹאשִׁיָּהוּ הַבְּכוֹר יוֹחָנָן הַשֵּׁנִי יְהוֹיָקִים הַשְּׁלִשִׁי צִדְקִיָּהוּ הָרְבִיעִי שַׁלּוּם: דברי הימים א ג טו 11. וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת מַתַּנְיָה דֹדוֹ תַּחְתָּיו וַיַּסֵּב אֶת שְׁמוֹ צִדְקִיָּהוּ: מלכים ב כד יז 12. וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ: שמות כה י 13. וְאֶכְתֹּב עַל הַלֻּחֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׂמְתָּם בָּאָרוֹן: דברים י ב

מסורת הש"ס

א) יומא נב ב, ב) כריתות ה א וע"ש, ג) ויק"ר פ"י וירוש' הוריו' פ"ג הל"ב ועי' בבלי הוריות יא ב, ד) הוריות יב א, ה) שם יא ב, ו) מגילה יד א, ז) הוריות יא ב, ח) ירושלמי סוטה פ"ח הל"ג, ט) כלים פי"ז מ"י, י) ב"ב יד א, כ) מנחות צט א ועי' במ"ר פ"ד,

◆

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פ"ד מבית הבחירה הל"א:

ה ב מיי' פ"א מכלי המקדש הל"ג:

ו ג מיי' שם הל"א ופ"א ממלכים הל"ז והלכה יב:

ז ד מיי' פ"א מכלי המקדש הל"ז:

ח ה מיי' שם הל"א ופ"א ממלכים הלכה יא:

ט ו מיי' שם ופ"א ממלכים הל"י:

י ז מיי' פ"ב מבית הבחירה הל"ו ופ"ה מתמידין הל"ט ופ"ג מבית הבחירה הל"ב:

◆

הגהות הגר"א

[א] שלא בקירוי גרסינן: [ב] ה"ג ונגנז פיטוס של שמן המשחה כיצד וכו'. פי' וקאי אדלעיל דחשיב בהנגנזין גם שמן המשחה ומפ' ענין שמן המשחה: [ג] ה"ג דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר וכו' וכ"ה בכריתות שם: [ד] ה"ג מלך בן מלך אינו טעון משיחה אבל כהן גדול בן כ"ג אפילו עד י' דורות וכו'. ול"ג מאי טעמא קום משחהו וכו' דמזה דריש לקמן על מלכי ישראל שא"צ כלל משיחה וכ"ה בבבלי שם: [ה] מלות מפני המחלוקת ל"ג: [ו] אלא ל"ג: [ז] ה"ג ארכן ששה טפחים ורחבן שלשה תן רחבן של לוחות לארכו של ארון וכו'. וה"ג בירושלמי פ' בתרא דתענית. ובבבלי ב"ב (יד.) הגירסא ארכן ששה ורוחבן ששה ועובין ג' ועיין שם בפירש"י. ועיין בס' ת"ח שהוא מפלפל באריכות בגי' שני התלמודים:

◆

ציון ירושלים

שאול ויהוא נמשחו מן הפך. עי' שו"ת רמ"ע מפאנו סימן ק"ב שכ' ששאול נמשח בשמן המשחה. וכאן נראה מבואר שנמשח מן הפך. ובק"ע מבואר שם דיהוא בשמן אפרסמון נמשח וע"כ דשאול גם כן נמשח בשמן אפרסמון וכן נראה מש"ס כריתות דף ו וכן מצאתי בשמואל א סימן י' על פסוק כי משחך הביא רד"ק ואלשיך מדרש ששאול נמשח באפרסמא דכיא. ועי' פרקי ר"א פט"ז וגם מ"ש שם שאחז נמשח באפרסמא דכיא מבואר כן ג"כ ועי' ב"ש בהוריו' ו א: ע"ש לא יסור שבט מיהודה. עי' רמב"ן על התורה פרשת ויחי ע"פ לא יסור שבט מיהודה ובתשובה בזה כתבתי דבר נחמד על ינאי המלך בקידושין ס"ו שאמרו רב לך כתר מלכות כו' והיינו שבאמת אין מושחין כהנים למלכים ואם כן אם יש לך כתר מלכות הנה כתר כהונה והם רמזו לו שמלבד זאת אינו ראוי לכהונה כי אינו מזרעו של אהרן. וישבתי בזה הרבה קושיות ועי' במקנה שם:

◆

גליון הש"ס

[א] עי' ק"ע ועי' ברמב"ם ורמב"ן בספר המצות מצוה לד: [ב] עי' ק"ע. ועי' ברמב"ן על התורה פ' ויחי: [ג] מכאן יש סמך למה שפסק הרמב"ם כר"מ לגבי ר"י ועי' בכ"מ פ"ה מתמידין שם משום דר' יוחנן סובר כר"מ: [ד] עי' תוספות מנחות דף לט ע"א ד"ה מלמד: